

maar het werd eind januari '45 voordat zij voor het eerst kon bijeenkomen, ook zij in Eindhoven. Zij kwam tot de conclusie dat zij een duidelijk geluid moest laten horen. Er werd een lange kanselboodschap opgesteld welke medio februari in alle hervormde diensten werd voorgelezen¹ – 'een bewogen oproep', schrijft Touw, 'tot vernieuwing der Christelijke gemeente' (zulks volgens de denkbeelden welke de synodale werkgroep 'Gemeente-opbouw' had ontvouwd), 'maar ook een getuigenis dat Jezus Christus 'een radicale vernieuwing wil van heel het politieke, sociale en economische leven.'²

Die vernieuwing moest, zo werd gemeend, plaatsvinden met inachtneming van strikte zedelijke normen. Niet zodra kreeg de Urgentie-Commissie de indruk dat de overheid het in acht nemen van die normen in gevaar bracht of zij verhief waarschuwend haar stem. Wat was het geval? Engeland kende korpsen van vrouwelijke vrijwilligers bij marine, leger en luchtmacht die in militair verband belangrijke hulpdiensten verrichtten, maar toen minister Furstner (Marine) besloot, in navolging van de *Women's Royal Naval Service*, naast het (in legeruniform geklede, onder het Militair Gezag ressorterende) Vrouwen Hulp Korps een Marine Vrouwen Afdeling (de Marva) op te richten, kreeg hij van de hervormde Urgentie-Commissie te horen dat de hervormde kerk het instituut afwees, 'aangezien de morele gevaren waarin deze vrouwen en meisjes kunnen komen, niet onderschat mogen worden en zij juist in gezinsleven en in vrouwelijke beroepen grote diensten kunnen bewijzen aan Nederland'³ – alsof zij dat laatste niet bij uitstek ook als Marva's konden doen!

Bij haar verzet tegen een instituut als de Marine Vrouwen Afdeling vond de hervormde Urgentie-Commissie de Gereformeerde Kerken in het Zuiden min of meer aan haar zijde; deze stelden in maart in een conferentie een kanselboodschap op⁴ waarin getuigd werd van 'verslagenheid' wegens de scheuring die zich binnen de Gereformeerde Kerken had voorgedaan (de groep-Schilder had zich in augustus '44 afgescheiden en talrijke nieuwe gemeenten kunnen vormen), maar ook getoerd werd tegen 'een ernstig tekort aan vroomheid van levenswandel', 'losheid van zeden' en 'de algemeen heersende danswoede en genotzucht', 'met name denken wij aan de al te vrije en losse omgang van sommigen onzer meisjes met militairen en de droeve nasleep van deze.'

¹ Tekst in H. C. Touw: *Het verzet der Hervormde Kerk* (1946), dl. II, p. 192-95. ² A.v., dl. I, p. 648. ³ A.v., p. 648-49. ⁴ Tekst in Delleman: *Opdat wij niet vergeten*, p. 664-65.